

TEHNIČKA SLUŽBA VOJSKE JUGOSLAVIJE I PRAVCI NJENOG RAZVOJA

Tehničko-tehnološki razvoj u naučno i ekonomski moćnim zemljama sveta poslednjih decenija najvećim delom je potenciran i iskorišćen za proizvodnju oružja i sredstava naoružanja i vojne opreme. Time je radikalno izmenjena osnova rata, tako da se sa nuklearne, strategijske koncepcije prelazi na informatičku koncepciju rata. Tehnička služba Vojske Jugoslavije (Tehnička služba KoV, Vazduhoplovnotehnička služba i Mornaričkotehnička služba), shodno izmenjenim uslovima, pratila je i izučavala razvoj tehničko-tehnološkog faktora u svetu i njegov uticaj na oružanu borbu. Kadrovskim osposobljavanjem, racionalnom organizacijom sistema tehničkog obezbeđenja i materijalnom podrškom, uspešno je podržavala potrebe Vojske Jugoslavije u razvoju tehničkih sredstava naoružanja i vojne opreme, njihovom snabdevanju i održavanju u čitavom životnom veku.

Organizacija Tehničke službe

Tehnička služba Vojske Jugoslavije organizovana je u tri strukture koje podržavaju borbene potrebe Vojske u sva tri vida. To su Tehnička služba u čijoj nadležnosti su tehnička sredstva KoV-a, Vazduhoplovnotehnička služba u čijoj nadležnosti su sredstva RV i PVO i Mornaričkotehnička služba u čijoj nadležnosti su sredstva RM. Najnovijim promenama dogradnje Vojske Jugoslavije, na strategijskom nivou komandovanja objedinjeno je komandovanje (upravljanje) sve tri tehničke službe u jedinstvenu intervidovsku Tehničku upravu Sektora za logistiku, na principu logističke integralne sistemске podrške.

Tehnička služba Vojske Jugoslavije je savremena logistička interdisciplinarna organizacija osposobljena za kvalitetnu tehničku podršku Vojske u miru i ratu. Postojeći nivo organizovanosti Tehnička služba je postigla višegodišnjim razvojem na osnovu zahteva, teorijskih saznanja, sopstvenih iskustava i naučno utemeljenih oblika organizacije velikih sistema, u kojem su organizacijske forme i sistem tehničkog obezbeđenja prilagođavani organizaciji i potrebama Vojske i njenih struktura.

Tehnološki napredak, pored niza taktičkih i tehničkih prednosti, doneo je i mnoge probleme, koji su usložili eksploataciju i održavanje tehničkih sredstava. To se ogledalo u znatnom porastu troškova razvoja i održavanja, školovanju kadra, obezbeđenju rezervnih delova i tehničke dokumentacije. Radi temeljnog naučnog razmatranja i analize međuzavisnosti troškova i efikasnosti borbenih sistema u čitavom veku, razvila se, na osnovu svetskih saznanja, nova naučna osnova tehničkog obezbeđenja – integralno tehničko obezbeđenje. Ideja integralnog tehničkog obezbeđenja, u osnovi, bila je zahtev da se poveže tehnička podrška sa razvojem tehničkih sredstava radi identifikacije, provere i dokumentovanja tehničkog obezbeđenja novoproducenog sredstva, kako bi se obezbedila njegova tehnička podrška od uvođenja sredstva u operativnu upotrebu do kraja njegove eksploatacije. Time su postavljeni temelji logističkog inženjerstva u

teoriji i praksi tehničkog obezbeđenja, koje se permanentno i sveobuhvatno procenjuje, izučava i primenjuje. Značajni rezultati postignuti su u razvoju teorije i primeni integralnog tehničkog obezbeđenja. Multidisciplinarni pristup organizaciji sistema, izučavanje formi i oblika organizacije razvijenih armija u čijem pravcu integracije ide i Vojska Jugoslavije, razvoj i primena novih tehnologija u održavanju, u skladu sa modernizacijom i reorganizacijom Vojske Jugoslavije, opredeliće budućnost Tehničke službe.

U ovom članku Tehnička služba se razmatra kao intervidovska struktura, koja celovito obuhvata tehničku podršku sva tri vida Vojske, i objedinjuje Tehničku službu KoV-a, Vazduhoplovnotehničku službu i Mornaričkotehničku službu.

Značaj Tehničke službe

Završetak dvadesetog veka karakteriše snažan razvoj nauke i brza primena fundamentalnih naučnih otkrića u nove tehnologije i proizvode. Ubrzan tehničko-tehnološki razvoj promenio je sliku sveta i odnose u njemu. U zemljama sa snažnom industrijom i jakom ekonomijom, većina novih tehnologija razvijena je za vojne potrebe. Tehničko-tehnološki razvoj u oblasti vojne tehnike postao je vodeći u odnosu na ostale oblasti njene primene. Nauka i tehnika uopšte, u velikoj meri su u funkciji vojnih potreba i razvoja armija. Korišćenje

svetskih saznanja i sopstvenih nacionalnih naučnih, tehnoloških, razvojno-proizvodnih, obrazovnih i privrednih potencijala postaje stratejsko pitanje odbrane zemlje i izgradnje savremene armije.

Razvoj nauke i tehnologije uslovio je kvalitativne promene materijalno-tehničkog faktora rata u sferama uvođenja mikroelektronike i informatike u borbene sisteme i oružanu borbu. Pojavili su se konceptijski novi sistemi oružja, što je bitno izmenilo arsenal kojim danas raspolažu savremeno opremljene armije. Razvijeni su i u operativnu upotrebu uvedeni sistemi naoružanja visokih borbenih mogućnosti: sredstva za masovno uništavanje; raketni sistemi velikog dometa, preciznosti i efikasnosti; borbeni sistemi različite namene na bazi vrhunske elektronike, lasera, informacionih automatizovanih sistema, robotike i sofisticiranog naoružanja. Posebno se izdvaja grupa perspektivnih tehnoloških rešenja sistema naoružanja, kao što su: orbitalni sistemi, usmerena energija, inteligentne mašine, novi izvori energije i novi materijali. Njihov razvoj znatno se odrazio na ratnu veštinu i zakonitost vođenja oružane borbe.

Državni i nacionalni interesi i ciljevi, vojna doktrina, ekonomska moć i potencijal naše države i njen tehnološki razvoj opredelili su mesto i ulogu tehničko-tehnološkog faktora rata i Tehničke službe danas, kao logističke organizacijsko-formacijske strukture Vojske Jugoslavije.

Prateći organizacijske promene u strukturi Vojske Jugoslavije, komandno-informacionim i borbenim sistemima, kao posledicu razvoja i primene sistemskih organizacionih rešenja i modernih tehnologija, Tehnička služba je usklađivala svoju strukturu i nadležnost, definisala svoje funkcije, zadatke i poslove i kontinuirano tražila optimalna rešenja za njihovu realizaciju.

Tehnička služba je stručna služba, sada logističke organizacije Vojske Jugoslavije, koja je tehnički nosilac tehničkih sredstava u naružanju i vojnoj opremi i taktički nosilac tehničkih sredstava iz svoje nadležnosti. Nosilac je tehničkog obezbeđenja i, u skladu sa nadležnostima, odgovorna za izvršavanje funkcija snabdevanja i održavanja, uz učešće u proizvodnji tehničkih sredstava Vojske. U okviru ovih funkcija, sa upravnim i izvršnim organima, služba izvršava niz zadataka i poslova kojima se kadrovski i materijalno podržava njihova realizacija, a to su: studija, razvoj i usavršavanje organizacije službe; definisanje organizacije i formacije organa, jedinica i ustanova službe; školovanje, obuka i usavršavanje kadra; regulativno-normativna i izdavačka delatnost; razvoj i usavršavanje tehničkog informacionog sistema; opremanje i učešće u opremanju Vojske tehničkim sredstvima.

U proteklih nekoliko godina, radeći u uslovima materijalnih i finansijskih ograničenja i teškoća koje su pratile državu i Vojsku, Tehnička služba je obezbedila neprekidnost u izvršavanju osnovnih funkcija tehničkog obezbeđenja i istovremeno radila na poboljšanju organizacije snabdevanja i održavanja. Ulagani su naponi za efikasnije održavanje tehničkih sredstava u svim vidovima.

Posebni naponi ulažu se u poboljšanje osnovnog i tehničkog održavanja u jedinicama korisnika. Jedinice za održavanje popunjene su novim kadrom – oficirima i podoficirima Tehničke službe koji su završili školovanje (izvršioци su kursiranjem obučeni za kvalitetnije održavanje), a materijalnom obezbeđenju u ovom vidu održavanja dat je prioritet. Sa viših nivoa održavanja redovno se dodeljuje ispomoc tehničkom održavanju. Organizacija održavanja se usavršava, u zavisnosti od nivoa integrisanosti tehnologija i organizacije.

Tehničkoj dijagnostici u održavanju tehničkih sredstava pridaje se veliki značaj. Tehnička služba u svom radu koristi veliki broj postupaka tehničke dijagnostike (subjektivnih i objektivnih) koji se primenjuju u industriji. Strategija donošenja odluka o aktivnosti održava-

vajanja zasniva se na periodičnim preventivnim i korektivnim aktivnostima sistema u procesu eksploatacije. Za pojedine sisteme primenjuje se model aktivnosti automatske tehničke dijagnostike u procesu (dijagnostičkog) održavanja sa kontrolom parametara. Razvijaju se inteligentni dijagnostički sistemi. U procesu održavanja primenjuje se logistika kao veština i nauka upravljanja aktivnostima koje se odnose na potrebu podrške obezbeđenja kvaliteta sistema. Kao nauka logistika se primenjuje u funkciji tehno-ekonomske discipline koja se bavi proučavanjem i obezbeđenjem optimalne podrške funkcionisanju sistema. Kao funkcija logistika predstavlja skup aktivnosti čija je svrha povećanje efektivnosti i ekonomske efikasnosti sistema. Procedure održavanja strogo su definisane, što doprinosi kvalitetu upravljanja procesom. Razvija se i delom aplikativno razmatra sistemska analiza rizika i održavanja, što omogućuje da se iznađe povezanost rizika i održavanja i time stvori osnova za upravljanje održavanjem na bazi rizika i stanja degradacije sistema. U funkciji pouzdanog određivanja i predviđanja resursa sistema sve se više afirmiše dijagnostika.

Preduzet je niz celovitih mera da bi srednji i generalni remont uspešno odgovorili sve većim zahtevima borbene gotovosti jedinica. Izvršena je preraspodela zadataka po vrstama sredstava i izvršiocima kako bi se racionalnije raspolagalo kadrom i opremom, osvojeno je više tehnoloških procesa održavanja novih tehničkih sredstava, izrađeni alati i nabavljena oprema. Postojeće tehnologije održavanja prilagođene su situaciji i znatno racionalizovane po vremenu i materijalnim troškovima.

U proteklom periodu intenzivno se radilo na osvajanju tehnoloških procesa remonta novih tehničkih sredstava koja su uvedena u operativnu upotrebu, i sredstava koja su se održavala u remontnim zavodima koji su sada izvan prostora SR Jugoslavije. Proces održavanja tehničkih sredstava se usled nedostatka originalnih rezervnih delova za zamenu ili zbog funkcionalnosti i jednostavnijeg rešenja oslanjao na adaptacije i modifikacije. Adaptacije, kao jednostavnija tehnička rešenja, izvodile su se u nadležnosti jedinica za održavanje, dok su se modifikacije, kao složeniji procesi, izvodile uz saglasnost nadležnih tehničkih struktura Vojske i taktičkih nosilaca u remontnim zavodima i specijalizovanim preduzećima.

U održavanju tehničkih sredstava Tehnička služba se sve više oslanja na teritoriju, kako bi se, u nedostatku sopstvenih, iskoristili po-

stojeći privredni kapaciteti – nacionalni potencijali iz oblasti tehnike. Na ovom zadatku angažovano je više desetina preduzeća neposrednih izvršilaca održavanja, dok u materijalnoj podršci remontu, kao isporučioци rezervnih delova, danas učestvuje više od stotinu preduzeća.

U procese osvajanja novih tehnologija uključeno je više instituta, a na osposobljavanju kadra saraduju svi univerziteti SR Jugoslavije. Prednost u saradnji imaju preduzeća namenske industrije SR Jugoslavije, koja raspolazu kadrom i opremom za održavanje tehničkih sredstava naoružanja i vojne opreme. Logistički koncept organizacije Vojske, za koji se Tehnička služba zalaže u reorganizaciji, još više potencira značaj saradnje sa privrednim organizacijama u održavanju.

U toku su aktivne pripreme nadležnih državnih organa na reorganizaciji Vojske. Očekuje se da će se ovaj proces intenzivirati, što će doneti promene i novine u tehničkom obezbeđenju. U reorganizovanu Vojsku Tehnička služba očekuje da uđe sa logističkim konceptom organizacije, tako da će se sistem tehničkog obezbeđenja transformisati u sistem tehničke podrške što će značiti ne samo formalne već i suštinske promene. Promene su usmerene na stvaranje funkcionalne organizacije koja će složen i veoma skup zadatak održavanja tehničkih sredstava učiniti efektivnijim, efikasnijim i kvalitetnijim.

Dograđnja sistema održavanja izvešće se isključivo po načelima savremene organizacije, primenom teorijskih i iskustvenih saznanja, a model će se razviti naučnim metodama. Biće to brojčano manje jedinice i ustanove Tehničke službe, jače povezane u izvršavanju funkcije održavanja, koje će, više nego do sada, objedinjavati sve raspoložive kadrovske i materijalne resurse i uspešno izvršavati namenske zadatke. Značajne promene očekuju se u remontnim zavodima, od rešavanja njihovog statusa do organizacijsko-formacijske strukture i brojčane veličine primerene zahtevima savremene Vojske.

Svake godine jedinice i ustanove Tehničke službe kadrovski se ojačavaju. Oficiri i podoficiri školuju se po nastavnim planovima i programima koji su dograđeni neposredno pred početak školovanja. Nastavni planovi odražavaju obrazovno-vaspitne i andragoško-pedagoške zahteve savremenog oficira 21. veka, sa izuzetno dobrim fundamentalnim tehničkim znanjima. Godišnje se na smeru Tehničke službe Odseka za logistiku Vojne akademije na tri usmerenja, sedam specijalnosti u pet studentskih klasa, za 742 nastavna predmeta, realizuje 7166 časova nastave, što ukazuje na veliki obim stručnih sadržaja.

Kadar Tehničke službe usavršava se sistemom komandnog usavršavanja u Vojnoj akademiji (VA), komandno-štabnom i general-štabnom usavršavanju kao i na poslediplomskim studijama na Odseku za logistiku i tehničkim fakultetima univerziteta SR Jugoslavije, do najviših stručnih i naučnih zvanja – specijalista, magistara i doktora tehničkih nauka.

Nastavljeno je školovanje rezervnih oficira Tehničke službe gde se diplomirani inženjeri osposobljavaju za oficirske dužnosti – dužnosti tehničkog obezbeđenja u jedinicama Vojske u miru i ratu. Ova škola postala je značajan izvor kadra službe.

Međutim, tehničko-tehnološki napredak na zalasku proteklog milenijuma otvorio je nove izazove i zahteve neprekidnog praćenja tehničkih dostignuća uopšte, a na sredstvima vojne tehnike posebno. To će usloviti inoviranja nastavnih sadržaja, kako bi se u novom veku i novom milenijumu budući kadar Tehničke službe već u samom procesu školovanja upoznao sa novim tehnologijama, a pre svega informatičkim, koje danas prednjače u konstrukciji, primeni i održavanju sredstava ratne tehnike. To će biti i polazni zahtevi u obrazovno-vaspitnom profilisanju budućeg kadra Tehničke službe. U toku je izrada novih nastavnih planova i programa. Razmatraju se nastavni sadržaji kako bi se budući kadar službe osposobio za stručno obavljanje većeg broja profesionalnih dužnosti u dužem periodu, a istovremeno i za spoznaju novih sredstava koja će se smenjivati u naoružanju mnogo češće nego do sada, u čitavom radnom veku.

Tehnički informacioni sistem, kao podsistem pozadinskog automatizovanog sistema, predstavlja tehnološku osnovu savremenog funkcionisanja tehničkog obezbeđenja. Njegovo projektovanje traje već duže vreme, jer je razvoj i izgradnja infrastrukture sistema bila uslovljena ograničenim materijalnim i tehničkim mogućnostima. Međutim, i u tim uslovima sistem se razvijao, primenjivao i dograđivao u skladu sa funkcijama i zadacima koje je služba izvršavala. Informatička podrška u Tehničkoj službi ostvarena je na svim nivoima komandovanja. Osnovni ciljevi razvoja i primene tehničkog informacionog sistema su: racionalizacija organizacije sistema tehničkog obezbeđenja, pravovremeno obezbeđivanje ažurnih podataka o resursima Tehničke službe, brz i pouzdan prenos informacija i automatizacija pojedinih procesa u održavanju i snabdevanju.

Na strategijskom nivou komandovanja rad Tehničke službe je informatički podržan. U Tehničkoj upravi podaci se po svim zadaci-

ma i poslovima, na svakom radnom mestu, obrađuju na računarima. Računari su u mreži i omogućuju adekvatan pristup svim potencijalnim korisnicima. Za potrebe prezentacija na stručnim skupovima formirana je multimedijalna sala savremeno opremljena audio, video i informatičkom tehnikom koja omogućava direktnu projekciju slika sa ekrana računara i video sistema. Predstoje poslovi instaliranja novih mrežnih servisa, organizacije sistema elektronske pošte i povezivanje Uprave sa operativno-strategijskim grupacijama i tehničkim remontnim zavodima u jedinstvenu informatičku mrežu. Takođe, sve jedinice i ustanove su u zadovoljavajućem broju opremljene personalnim računarima visokog nivoa kvaliteta. Predstoji zadatak njihovog umrežavanja u jedinstveni komandno-informacioni sistem.

Dalji razvoj i dogradnja tehničkog informacionog sistema odviđaće se u korelaciji sa komandnim informacionim sistemom, kako bi se iskoristile prednosti integracije podataka komandovanja i tehničkih resursa u jedinstvenoj logističkoj podršci Vojske Jugoslavije.

Osnov kvalitetnog i stručnog izvršavanja zadataka tehničkog obezbeđenja predstavlja uređena regulativa službe, koja se definiše pravilima i uputstvima. Funkcionalne zadatke i poslove prati planska izdavačka delatnost koja je usklađena sa potrebama i materijalnim mogućnostima. Postojeća izdavačka delatnost obezbeđuje kvalitetno izvršavanje zadataka i visok nivo stručnosti. U predstojećem periodu, primereno materijalnim mogućnostima, potrebno je izdavačku delatnost podići na još viši nivo, kako bi se za sva tehnička sredstva u operativnoj upotrebi obezbedila tehnička uputstva koja će omogućiti propisano održavanje u njihovom životnom veku.

Proces održavanja tehničkih sredstava na svim nivoima prati normativno regulisan sistem kvaliteta održavanja i primena standarda. Regulativa u ovoj oblasti obezbeđuje dokumentovan rad u oblasti kvaliteta održavanja, i znatno doprinosi njegovom podizanju u celini. Primljena rešenja su na nivou rešenja koja se primenjuju u državi i svetu, i u znatnoj meri sadrže odredbe i zahteve kvaliteta sadržane u standardima ISO 9000. U ovoj godini izrađeno je i pripremljeno za štampu Uputstvo o kontroli kvaliteta tehničkih sredstava u procesu remonta koji obavljaju tehnički organi komandi i jedinica VJ. Uspostavljena je tradicionalna manifestacija „Junski susreti remontera“. Ove godine održana je manifestacija na kojoj su se takmičili učesnici iz Vojske i privrede, a cilj joj je bio unapređenje kvaliteta remonta tehničkih sredstava u remontnim ustanovama i jedinicama VJ i preduzećima.

Tehničko obezbeđenje realizuje se primenom veoma složene infrastrukture sa različitim namenom, zadacima i mestima lokacije (servisne stanice, tehničke radionice, remontni zavodi, skladišni objekti, stanice pogonskog goriva i dr.). Kvalitetno tehničko obezbeđenje zahteva i kvalitetnu infrastrukturu, o čemu se posebno vodilo računa u godinama intenzivnog razvoja službe i boljih materijalnih mogućnosti. Tokom agresije NATO uništen je i oštećen veliki broj objekata infrastrukture. Deo objekata je obnovljen i stavljen u funkciju. Pri obnovi infrastrukture vodiće se računa o dosadašnjim iskustvima u izgradnji bezbednih objekata zaštite materijalnih rezervi – resursa Tehničke službe i novom prostornom rasporedu.

U okviru funkcionalnih zadataka Tehnička služba je odgovorna i za oblast energije oružane borbe i snabdevanje jedinica i ustanova Vojske ubojnim, pogonskim i elektroenergetskim sredstvima. Veoma složeni zadaci obezbeđenja (proizvodnje i nabavke), transporta, skladištenja, čuvanja i izdavanja izvršavaju se po strogo propisanoj tehničkoj regulativi koja obezbeđuje stručnost, dobru organizaciju i bezbednost u rukovanju i raspolaganju ovim nadasve važnim resursima. Na ovim zadacima radi profesionalno školovan i specijalistički usmeren kadar službe. Sredstva su smeštena u namenskim objektima. Za objekte uništene u agresiji NATO rešenja su pronađena u preraspodeli kapaciteta i iznajmljivanju adekvatnog prostora za skladištenje na teritoriji.

Saradnjom sa privredom, u proteklom periodu, osvojeni su svi tipovi olovnih starter-akumulatorskih baterija koji se koriste u Vojsci Jugoslavije. Razvojem novih elektroagregata izvodi se unifikacija i tipizacija, tako da će novih 8 zameniti 45 postojećih tipova. Takođe, u saradnji sa domaćim proizvođačima, razvijeni su svi potrebni uređaji, alat i pribor za održavanje i dijagnostiku hemijskih izvora struje, pa se može reći da smo u ovoj oblasti na nivou dostignuća savremene svetske tehnologije.

U strukturi planskih zadataka Tehničke službe nalazi se i naučno-istraživački rad u okviru naučne delatnosti iz oblasti funkcija snabdevanja i održavanja tehničkih sredstava. Aktivnosti se usmeravaju na aktuelne zadatke koji se realizuju po projektu „Primena logističkog pristupa u organizovanju Vojske Jugoslavije“, i to: usavršavanje sistema snabdevanja i usavršavanje sistema održavanja po logističkom konceptu organizacije Vojske. Zadaci se izvršavaju na temelju stručnih i naučnih saznanja i sopstvenih iskustava, stručnjaka Tehničke

službe i institucija izvan Vojske. Koriste se svetska iskustva u primeni simulacionih programa, a za predložena varijantna rešenja organizacije urađeni su simulacioni modeli. Predstoji analiza i izbor optimalnog rešenja. Tokom 2002. godine nastaviće se rad na ovim zadacima do njihove neposredne primene u skladu sa rešenjima reorganizacije Vojske Jugoslavije, kao i na zadacima čija realizacija u ovoj godini nije započeta zbog kadrovskih i materijalnih ograničenja.

Tehnička služba publikuje „Vojnotehnički glasnik“, stručni i naučni časopis Vojske Jugoslavije, koji ove godine obeležava jubilej – 50 godina osnivanja i izlaženja, a objavljuje: originalne naučne radove, prethodna saopštenja, pregledne i stručne radove. U časopisu se godišnje objavi oko 50 radova pripadnika Tehničke službe i saradnika institucija izvan Vojske. Doprinos časopisa u stručnom i naučnom razvoju kadra i službe u celini svakako je značajan.

Strategija razvoja tehničke podrške

Iako opterećena teškoćama i brojnim ograničenjima materijalne i finansijske prirode, Tehnička služba u treći milenijum ulazi kadrovski jaka, sa jasnim programima razvoja i dogradnje, kao pouzdan oslonac tehničkom osavremenjavanju i daljoj izgradnji borbene gotovosti reorganizovane Vojske Jugoslavije. Odgovornost i zahtevi Tehničkoj službi u obezbeđenju efikasnosti i borbene gotovosti Vojske se povećavaju. U novom konceptu razvoja, intervidovska Tehnička služba će se transformisati u tehničku podršku logističke organizacije Vojske Jugoslavije.

Najnovije projektovanje broja pripadnika Vojske Jugoslavije na 60 do 65 hiljada nametnuće nove oblike i kvalitete organizovanja tehničke podrške. Brojčano smanjenje Vojske neće smanjiti njene tehničke mogućnosti. Naprotiv, kvantitet će se nadomestiti kvalitetom, odnosno savremenim tehničkim sredstvima naoružanja i vojne opreme. Tehnička podrška će, dogradnjom svoje organizacijsko-formacijske strukture, doprineti ukupnom smanjenju Vojske, i istovremeno obezbediti potpunu i kvalitetnu tehničku podršku reorganizovanoj Vojski Jugoslavije.

Svoje oblike organizovanja i izvršavanja zadataka tehničke podrške, Tehnička služba će prilagoditi strateškim opredeljenjima buduće državne zajednice Srbije i Crne Gore za integraciju u Evropsku uniju i kolektivni sistem bezbednosti, i njenom nacionalnom interesu

o pristupanju programu „Partnerstvo za mir“. Razvoj saradnje sa zemljama u regionu, uključujući učešće u projektima o regionalnoj, podregionalnoj i evroatlantskoj saradnji, postaviće zadatke bitno novog karaktera, sadržaja i značaja. U ovim kvalitativno novim uslovima, tehnička podrška mora delovati efikasno i biti osposobljena za sve moguće oblike upotrebe Vojske u sistemu bezbednosti državne zajednice, i u eventualnim zadacima po programu „Partnerstva za mir“, mirovne operacije, operacije spašavanja, rešavanja kriza u borbi protiv terorizma i operacije pružanja humanitarne pomoći.

Tehnička služba, u daljem razvoju, biće orijentisana ka logističkom pristupu organizaciji tehničke podrške kao podsistema u sistemu logističke podrške. Logistička podrška predstavlja operacionalizaciju opštih postavki teorije i prakse logistike u organizaciji Vojske Jugoslavije, i kao poseban sistem obezbeđuje da se usklađenim odnosom, organizacijom i angažovanjem logističkih službi realizuje materijalna podrška.

U predloženom logističkom pristupu tehnička podrška će se razmatrati kao skup organizovanih i usklađenih funkcija, mera i postupaka pomoću kojih komande, uprave, jedinice i ustanove Vojske i njihovi organi, jedinice i ustanove Tehničke službe obezbeđuju najpovoljnije materijalno-tehničke uslove za pripremu i izvođenje oružane borbe, život i rad Vojske. Tehnička podrška će se realizovati kroz logističke funkcije snabdevanja i održavanja. Obe funkcije će sadržavati zadatke i poslove tehničke podrške iz oblasti planiranja, realizacije i kontrole kvaliteta. Dakle, krajnji cilj je da se formira funkcionalna organizacija, posebno u miru, koja će funkcionisati krajnje racionalno.

Glavni pravac delovanja u daljem razvoju tehničke podrške, biće jedinstveno planiranje snabdevanja i nabavki u skladu sa privrednom politikom državne zajednice, privatizacijom i reorganizacijom vojne industrije zemlje, razvijanjem i nabavkom nove opreme kompatibilne sa opremom koju koriste savremene armije. To podrazumeva efikasno upravljanje tehničkim resursima i restrukturiranje snaga uporedo sa jačanjem profesionalizma pripadnika snaga odbrane.

Pošto će globalne i evroatlantske strukture kolektivne bezbednosti činiti sve značajniji faktor u koncipiranju i izgradnji nacionalne bezbednosti, materijalno-tehnički faktor budućih snaga odbrane prilagođavaće se svetskim standardima, posebno standardima NATO, što će usloviti i prilagođavanje procesa snabdevanja i tehnologija održavanja tehničkih sredstava.

Buduću tehničku podršku će, u skladu sa iznetim zahtevima, karakterisati sveobuhvatnost, kooperativnost, jedinstvo, efikasnost, dinamičnost, funkcionalnost i profesionalnost.

Struktura sistema tehničke podrške razmatraće se po elementima koje predstavljaju: snage, subjekti, resursi, aktivnosti i mere. Svi će se oni optimizirati višekriterijumski i celovito, po stručnim i naučnim metodama i algoritmima u odnosu na cilj i zadatak, a to je dovođenje snaga odbrane, odnosno subjekata odbrane, u stanje gotovosti za ostvarivanje odbrambenih aktivnosti.

Snabdevanje i održavanje tehničkih sredstava dograđivaće se i razvijati u smislu objedinjavanja u jedinstvene logističke funkcije, kao intervidovski procesi.

Efikasnost tehničke podrške meriće se pravovremenošću popune i neprekidnošću snabdevanja Vojske Jugoslavije i drugih učesnika oružane borbe tehničkim sredstvima i obezbeđenju njihove stalne ispravnosti, pouzdanosti i operativne gotovosti.

Osnovni principi i načela budućeg usavršavanja tehničke podrške i dogradnje sistema tehničke podrške u logističkoj organizaciji Vojske Jugoslavije biće: racionalizacija po svim elementima i funkcijama, centralizacija komandovanja, integracija, povećanje efikasnosti, povećanje operativnosti, optimalno angažovanje nacionalnih resursa, školovanje kadra, izgradnja infrastrukture, razvoj i usavršavanje tehničkih sredstava iz taktičke nadležnosti, razvoj tehnologija održavanja, podizanje kvaliteta održavanja i razvoj informacionog sistema.

Usavršavanje sistema snabdevanja izводиće se: utvrđivanjem kriterijuma, obezbeđenjem normativa, optimizacijom lokacija razmeštaja i ešeloniranjem materijalnih rezervi.

Pravci razvoja tehničke podrške, na pragu trećeg milenijuma, u direktnoj su zavisnosti od mogućnosti države i pravaca razvoja Vojske. U odnosu na doktrinu i politiku odbrane zemlje, kao opredeljujućih uslova, svakako, prioritetni budući zadatak Tehničke službe je tehnička podrška procesu osavremenjavanja Vojske Jugoslavije. Tehnička podrška odvićaće se u dva pravca: modernizacijom postojećih i razvojem, proizvodnjom i nabavkom novih tehničkih sredstava.

Modernizacija postojećih tehničkih sredstava trebalo bi da obuhvati: razvoj digitalne i softverske kontrole svih vrsta upravljanja, razvoj visokoprecizne vođene i samonavođene inteligentne municije, sintezu i unifikaciju određenih tipova naoružanja.

Razvoj, proizvodnja i nabavka novih tehničkih sredstava treba da se kreću u pravcu: osavremenjavanja sistema artiljerijske i raketne protivvazdušne odbrane za efikasnu i preciznu borbu i sigurnu odbranu od dejstva iz vazdušnog prostora na malim, srednjim i velikim visinama, primene savremenih sredstava veze i komandovanja i komandnih informacionih sistema, primene savremene lične opreme vojnika i sredstava za ličnu zaštitu.

Nauka i tehnologija su osnov i preduslov svakog savremenog društvenog procesa, pa i osavremenjavanja Vojske i podizanja njene ukupne efikasnosti. Reorganizacija Vojske Jugoslavije u smislu snažne, broјčano manje i tehnički modernije armije neodvojiva je od progresa nauke i tehnologije zemlje, čijom implementacijom dobija pokretača razvoja, nosioca ideja i realizatora odluka. Stručni, kadrovski i materijalno opremljeni univerziteti i fakulteti, brojni instituti za fundamentalna i primenjena istraživanja, i razgranata mreža preduzeća nosilaca različitih tehnologija iz sfere tehnike, mogu i treba da doprinesu faktoru tehničko-tehnološke modernizacije u razvoju Tehničke službe. Uključivanje domaćih naučnih i proizvodnih potencijala u tehničko-tehnološku modernizaciju nužno je i neminovno, a korist je obostrana i uzročno-posledično uslovljena. Razvoj vojne tehnike podstaći će razvoj celokupne privrede, a time i buduće državne zajednice Srbije i Crne Gore. Razvijena i snažna privreda ubrzaće tehničko-tehnološku modernizaciju. Naša zemlja ima industrijsku infrastrukturu koja može da podrži reorganizaciju i tehničko-tehnološko osavremenjavanje Vojske.

Zaključak

Organizacijsko-formacijska rešenja Tehničke službe primerena su najnovijim dostignućima u organizaciji velikih sistema na bazi multidisciplinarnih nauka, u skladu sa savremenim zahtevima tehničke podrške po konceptu logističkog pristupa. U razmatranju dostignutog nivoa i budućih pravaca razvoja generalizuju se sledeći stavovi:

– postojeća systemska rešenja u izvršavanju osnovnih funkcija iz nadležnosti Tehničke službe, sa raspoloživim kadrom, infrastrukturom i materijalnom podrškom primerenom mogućnostima društva i države, obezbeđuju tehničku podršku u skladu sa projektovanim nivoom borbene gotovosti;

– fleksibilnost organizacije, naučno razrađene teorijske postavke i algoritmi realizacije namenskih zadataka, mogu podržati svaki proces reorganizacije Vojske po modelu osavremenjavanja, u skladu sa hipotezama ratovodstva i zahtevima doktrine odbrane po konceptu nacionalne bezbednosti, integracija u sistemu odbrane, evroatlantskim savezima i programu „Partnerstvo za mir“;

– pravci razvoja biće opredeljeni implementacijom u tehničku podršku novijih teorijskih i praktičnih saznanja o tehničko-tehnološkom faktoru Vojske i uvažavanju njegovog većeg značaja u vojnoj doktrini;

– kao primarni činilac tehničko-tehnološkog osavremenjavanja Vojske i izgradnje materijalno-tehničkog faktora u obezbeđenju borbene gotovosti, Tehnička služba će svoje delovanje usmeriti na nekoliko težišnih pravaca: dalje kadrovsko jačanje, školovanje i obuku kadra na svim nivoima po svetskim standardima; dogradnju sistema tehničke podrške, snabdevanja i održavanja po principima naučne organizacije sa naglašenim funkcionalnim principima i logističkim konceptom; osavremenjavanje tehničkih sredstava iz taktičke nadležnosti službe u funkciji namenskih zadataka. Simbioza ove tri celine učiniće tehničku podršku superiornom, tehnički nadmoćnom, izazovnom i dati joj mesto koje joj pripada u odnosu na sve veći značaj ovog faktora u ratovodstvu, po uzoru na savremene armije;

– za razvoj tehničke podrške neprocenjivi značaj svakako ima i „Vojnotehnički glasnik“ kao glasilo koje je neprekidno 50 godina pratilo službu, doprinosilo njenom razvoju, razumevanju i edukaciji kadra na svim nivoima komandovanja. Istovremeno, časopis je bio otvoren za nove predloge i unapređenja.